

Eesti Kohtunike Ühing

Pr Maris Lauri
justiitsminister
Justiitsministeerium
info@just.ee

Meie 18.04.2022

Eesti Kohtunike Ühingu pöördumine seoses kohtunike seas läbi viidud töökoormuse küsimustikuga

Eesti Kohtunike Ühing viis 2021. aasta lõpul esimese ja teise astme kohtunike hulgas läbi nende töökoormust puudutava küsitluse. Küsitluse tulemused on murettekitavad ning viitavad vajadusele leida kiirelt tõhusaid lahendusi tekkinud probleemide lahendamiseks.

Kohtunikele esitatavad küsimused töötas kollegiaalselt välja EKOÜ juhatus ning küsimustikule said kohtunikud vastata anonüümselt. Küsitlusele vastas 112 kohtunikku. Küsimustikule vastanutest töötab 84,7% esimese astme kohtutes ja 12,6% teise astme kohtutes. Enamik vastanutest (58,6%) tegeleb tsiviilasjadega, ülejäänud kriminaal- (24,3%) või haldusasjadega (13,5%).

Kuigi valdav osa kohtunikest ehk 87,5% vastanutest leidis, et neid motiveerib kõige enam töö sisu, leidis enamus vastanutest ehk 79,8%, et töökoormus on nende jaoks kõige demotiveerivam tegur kohtunikuna töötamisel. Oma igapäevast töökoormust hindas kas pidevalt või enamasti ülemääraseks 70,5% vastanutest. 41,3% vastanutest on töökoormuste tõttu aeg-ajalt kaalunud ametist lahkumist ning 9,2% vastanutest on seda kaalunud lausa sageli. Seega võib kahjuks nentida, et üle poole vastanutest ehk 50,5% kohtunikest peab töökoormuse tõttu võimalikuks ametist lahkumist.

Mitmed küsitlusele vastanutest viitasid, et lisaks suurele töökoormusele puuduvad kohtunikel kohtusüsteemis arenguvõimalused, puuduvad tööalased tunnustamise meetmed ning ainult töötasu ei ole enam piisavalt motiveeriv.

Enamik vastanutest ehk 64,5% leidis, et neid motiveeriks kohtunikuna töötamist jätkama täiendavate sotsiaalsete tagatiste sisseviimine. Edaspidise töötamise jätkamist motiveerivate tegurite hulgas pidasid kohtunikud kõige olulisemaks kohtuniku eripensioni taastamist. Sellisele vajadusele viitas 71,8% vastanutest. 48% pidas vajalikuks pikaajalist töötamist motiveerivate staažitasude sisseviimist ning 26,4% pidas vajalikuks senise kohtunike edutamise regulatsiooni muutmist.

90,1% vastanutest pidas töökoormust stressi tekitavaks faktoriks. Väljaspool tavalist tööaega või nädalavahetustel töötab 55,9% küsitlusele vastanud kohtunikest ning 31,5% vastanutest teeb seda vähemalt paar korda kuus. 49,1% vastanutest leidis, et töökoormus mõjutab nende isiklikku elu igapäevaselt ja 44,5%-l mõjutab töökoormus isiklikku elu aeg-ajalt.

62,2% vastanutest leidis, et neil ei ole piisavalt vaba aega perega veetmiseks ning lausa 55,9% hindas vaba aega sedavõrd ebapiisavaks, et see ei võimalda neil nädalavahetustel puhata. Mitmed vastanutest viitasid, et neil ei ole aega tegeleda

millegi muuga peale töö ning tööväliseid tegevusi ei võimalda ka tööst tingitud pidev kurnatus. Osa kohtunikke viitas, et neil ei jätku piisavalt aega tööst taastumiseks ning isegi uneks. Paljud vastanutest kirjeldasid töökoormusest tingitud tervisehäireid. EKoÜ peab eeltoodud vastuseid selliseks selgeks teguriks, mis viitab vajadusele võtta kiiresti tarvitusele meetmed inimeste tervise ja edasise töövõime säilitamiseks.

Lisaks eeltoodule tulenes küsitluse tulemustest murettekitav asjaolu, et ligi pooled vastanutest ehk 48,2% on oma tööülesannete tõttu sattunud isikliku vaimse või füüsilise rünnaku ohvriks. 38,9% rünnaku ohvriks sattunud kohtunikest ei ole sellistel juhtudel saanud kohtusüsteemilt mistahes abi ega toetust.

Töökoormust mõjutavate faktoritena toodi peamiselt esile vaidluste keerukuse kasvu (81,3% vastanutest), kohtuasjade arvu suurenemist (77,7%), kuid ka vaidluste mahu suurenemist (74,1%). 42,9% kohtunikest leidis, et kohtule esitatavate menetlusdokumentide madal kvaliteet suurendab kohtute töökoormust. Olulist töökoormust puudutava faktorina toodi välja kohtunike õigusemõistmisega mitteseotud ülesannete hulk.

77,7% vastanutest pidas töökoormusega seotud küsimuste lahendamisel vältimatult vajalikuks kohtusüsteemi finantseerimise suurendamist ning kohtunike arvu olulist suurendamist. Oluliseks peeti samuti menetlusnormide muutmist (38,4%) ning kohtunike vabastamist õigusemõistmisega mitteseotud ülesannete täitmisest (26,8%).

Küsitluse tulemustele toetudes peab EKoÜ vajalikuks juhtida Teie tähelepanu vajadusele leida kohtusüsteemi probleemide lahendamiseks kiired ning toimivad meetmed.

EKoÜ pikaajalised püüdlused taastada kohtunikele vähemalt osaliselt pikaajalist töötamist toetavad sotsiaalsed tagatised on seni kahjuks jäänud sisuliselt tähelepanuta. Küsitluse tulemustest nähtub selgelt, et vältimaks lähiajal võimalikku kohtunike ametist lahkumiste lainet (millele lisandub vajadus täita pensionile siirdunud kohtunike kohti), tuleb kohtunike sotsiaalsete tagatiste küsimus vältimatult lahendada. Leiame, et õigusriigi säilimiseks ja toimimiseks peab tähelepanu pöörama nendele inimestele, kes täna ebainimliku koormuse tingimustes oma tööd teevad. Riigi huviks peaks olema toetada nende pikaajalist töötamist ning ära hoida ametist lahkumiste laine.

Austusega

(allkirjastatud digitaalselt)

Anu Uritam
Eesti Kohtunike Ühingu esimees